

**Vabariigi Valitsuse määruse
„Tartu maakonna kaitsealuste parkide piirid” eelnõu
SELETUSKIRI**

1. Sissejuhatus

Looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ja kehtestada ala kaitsekord. Eelnõukohase määrusega korrigeeritakse või muudetakse seniste maastikukaitseala eritüübiks olevate Tartu maakonna parkide ja Peeda jõe – Idaoja hoiuala piire. Kehtivat kaitsekorda ei muudeta.

Eelnõukohase määrusega muudetakse looduskaitseaduse § 13 lõike 1 alusel olemasolevate Tartu maakonna parkide ja Peeda jõe – Idaoja hoiuala piire. Muudatused on tingitud vajadus rakendada kaitse-eeskirjakohast kaitsekorda pargialadel tervikuna, võttes arvesse säilinud pargiarhitektuuri elemente ja põlispuid ning looduslikke tingimusi selliselt, et kogu ajalooliselt kujunenud planeering ja väärtuslik puistu oleks kaitsealuse pargi koosseisus. Peeda jõe – Idaoja hoiuala piire on vaja korrigeerida, et välistada kattuvus Suure-Kambja mõisapargi piiridega.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regiooni kaitse planeerimise spetsialist Marica-Maris Paju (tel 740 7138, e-post maris.paju@keskkonnaamet.ee), eelnõu looduskaitseadusele vastavust ja seletuskirja nõuetekohast vormistust on kontrollinud Keskkonnaameti kaitse planeerimise peaspetsialist Taavi Tattar (tel 786 8371, e-post taavi.tattar@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti õigusosakonna jurist Maiu Paloots (tel 730 2244, e-post maiu.paloots@keskkonnaamet.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu, piirangute ja kaitse alla võtmise põhjendus

2.1. Kaitse-eesmärkide täiendamine

Vastavalt Vabariigi Valitsuse 3. märtsi 2006. a määrusele nr 64 „Kaitsealuste parkide, arboretumite ja puistute kaitse-eeskiri” on parkide kaitse eesmärk ajalooliselt kujunenud planeeringu, dendroloogiliselt, kultuurilooliselt, ökoloogiliselt, esteetiliselt ja puhkemajanduslikult väärtusliku puistu ning pargi- ja aiakunsti hinnaliste kujunduselementide säilitamine koos edasise kasutamise ja arendamise suunamisega. Lisaks kaitstakse ajaloolistes parkides riikliku kaitse all olevaid haruldasi ja ohustatud liike.

Suure-Kambja parki läbivad suure langusega ja looduslikus süngis voolavad Peeda jõgi ja Idaoja, mistõttu lisaks parkide üldisele eelnimetatud kaitse eesmärgile on seal kaitse eesmärgiks veel EÜ nõukogu direktiivist 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) tulenev rahvusvaheline kohustus kaitsta elupaigatüüpi jõed ja ojad (3260), mida direktiiv nimetab I lisas. Peeda jõgi ja Idaoja kuuluvad Peeda jõe loodusalasse (EE0080324). Seega ei võeta kaitse alla uut objekti, vaid korrigeeritakse juba olemasoleva ala piire, et vältida eri tüüpi kaitstavate alade kattumist tingitud topeltkaitset ning täiendatakse parkide kaitse-eeskirja sätestatud kaitse-eesmärki selliselt, et Natura 2000 võrgustiku alale jäävets parkides oleks kohustus kaitsta konkreetse loodus- või linnuala eesmärgi. Loodus- või linnuala eesmärgid sätestatakse pargi kaitse alla võtmise või pargi piiride määrukses. Tartumaal korraldatakse

Peeda jõe loodusala eesmärkide kaitset edaspidi osaliselt parkide kaitse-eeskirja alusel ning hoiuala kaitsekord kattuvus osas tunnistatakse kehtetuks.

2.2. Kaitstavate parkide ja Peeda jõe – Idaoja hoiuala piirid

Parkide piiritlemisel on lähtunud põhimõttest kaitsta parki kui tervikut, st nii pargi elus (põlispuud, pargi puistu ja neist sõltuvad elustikurühmad) kui ka eluta (pargi ajalooline struktuur, pargi piirid, väikevormid jm kultuuriväärtused) väärtusi. Piiritlemisel on arvestatud, et ala piirid peavad olema looduses selgelt tuvastatavad ja üheselt mõistetavad. Samuti välditi selguse mõttes kahe erinevat tüüpi kaitsealuse loodusobjekti kattumist. Määrusega likvideeritakse Peeda jõe – Idaoja hoiuala piiride osaline kattuvus Suure-Kambja mõisa pargiga. Eri tüüpi objektide piiranguvööndite kattuvuse likvideerimiseks ei ole kaitstavates parkides asuvatele ja kaitse all olevatele looduse üksikobjektidele (kõnealuse määruse puhul puudele) määratud eraldi piiranguvööndit, ega seega ka objekti piiranguvööndi piiri, sest nad juba asuvad pargi piiranguvööndis, mis tagab nende kaitse.

Seni kehtivad nimetatud parkide Eesti Metsamajanduse ja Looduskaitse Teadusliku Uurimise Instituudi Spetsiaalse Konstrueerimise Büroos 1984. aastal tookordsete maavaldajate maakasutusplaanidele kantud skemaatilised piirid, mille alusel on need pargid kantud keskkonnaregistrisse. Kuna mitmed pargid on lisaks looduskaitsele ka muinsuskaitse all, siis moodustati pargipiiride täpsustamiseks koos Muinsuskaitseametiga ühine töörühm, kuhu kuulusid mõlema ametkonna esindajad. Selle töörühma tulemused on ühtlasi käsitletavad eksperthinnaguna. Piiride ettevalmistamisel osalesid Marica-Maris Paju, Kristel Tatsi, Eike Vunk ja Lea Sõgel Tartumaa Keskkonnateenistusest; Mart Siilivask ja Silja Konsa Muinsuskaitseametist ning Urve Sinijärv ja Piret Palm Keskkonnaministeeriumist. Töörühm valmistas piirid ette kasutades ajaloolist plaanimaterjali, kõrvutades seda tänapäevaste kaartidega, tegi välitöid ning konsulteeris vajadusel Tartumaa parke hästi tundvate ekspertidega nagu dendroloogid Olev Abner ja Riina Pau. Piiride määramisel kasutati esmajärjekorras looduses hästi tuvastatavaid orientiire nagu teed, trassi, veekogud ja kõlvikute piirid, vajaduse korral ka katastriüksuste piire.

Parkide ja Peeda jõe – Idaoja hoiuala piirid on kantud kaardile, kasutades alusena Eesti põhikaarti (mõõtkava 1 : 10 000) ja maakatastri andmeid seisuga juuli 2013.

Määrusega korrigeeritakse parkide välispiire, võttes arvesse säilinud pargiarhitektuuri elemente ja põlispuud ning looduslike tingimusi selliselt, et kogu ajalooliselt kujunenud planeering ja väärtuslik puistu jääks kaitsealale ning oleks tagatud kõige esinduslikumate ja kõrgeima loodusväärtusega ajalooliste parkide terviklikkuse säilimine ja nende arendamine.

Pargipiiride täpsustamise käigus liideti vajaduse korral üheks tervikuks pargi põhiosaga säilinud alleed ja mõisaaegsed parkide eriosad, näiteks müüri piiratud iluaiad ja metsapargiosad. Alleede liitmisel pargiga juhitud piiride täpsustamisel sellest, et tagatud oleks põlispuude elujõulisus ja allee vaadeldavus. Pargi piiridest jäeti välja pargiga funktsionaalselt seostamata (uus)hoonestusalad või alad, mille esteetiline välimus, sh puistu koosseis ja ilme ei vasta pargi kriteeriumidele.

Kõikide parkide piiride täpsustamise aluskaart oli Eesti põhikaart 2013. aasta seisuga, mida võrreldi ortofotoga. Ajaloolise pargi piiride ja säilinud väärtuste kindlakstegemiseks välitöödel kasutati võimaluse korral mõisaaegseid kaarte.

Parkide piiritlemisel lähtuti säilinud pargi osadest (esivälja, tagaväljak, parkmets jne) ja kujunduselementidest (pargiaasad, puistud, pargiteed jne), mis terviklikkuse huvides arvati kõik pargi koosseisu. Piirile jäävad joonelemendid (teed, kraavid jõed, ojad jne) arvati tervikuna pargi koosseisu, kui need objektid on olnud pargi osad ning on jätkuvalt olulised pargi kujunduselemendid. Vastupidisel juhul jäeti need joonelemendid pargist välja.

Alleede piiritlemisel (piiranguvööndi määramisel) lähtuti allee põlispuude võraulatusest ja allee vaadeldavusest. Kaitse eesmärgiks olevate pargipuude säilitamiseks tuleb tagada nende juurestiku ja võrade terviklikkus. Kuna põlispuude juurestik on tavaliselt mõne meetri võrra laiem kui nende võra, siis on allee piiranguvööndi laiuse määramisel arvestatud kõige laiema võraga puu okste ulatust. Siduva suurusena on piiranguvööndi määramisel teede puhul kasutatud tee telgjoont, mis muutub aja jooksul vähe ja on seetõttu kindel alus allee piiranguvööndi määramisel kaardil, samuti hea orientiir looduses alleede piiranguvööndi välispiiri tuvastamiseks.

Määrusega ühtlustatakse parkide nimed kujul *x mõisa/x seltsimaja park*.

Tabel 1. Määruses käsitletud parkide piiride korrigeerimise põhimõtted

Pargi nimi uuendatud kujul/ endine nimi/ keskkonna- registri kood	Praegu kehtiv pindala, ha	Uute piiridega pindala, ha	Piiride kirjeldus ja põhjendused
Aru mõisa park Erumäe metsapark/ KLO1200225	20,29	20,8	Pargi piiritlemisel kasutati endise Kentsi paisjärve veepiiri põhikaardil, kõlvikupiire ja katastriüksuste piire; parki viiv põhjapoolne pinnastee jääb kaitseala koosseisu; idaosas kasutati piiritlemisel Poolemõisa–Annikoru teed (jääb kaitseala koosseisu põlispuude rea võrade ulatuses) ja katastriüksuste piiri; ühes lõigus kasutati reljeefist ja säilinud pargielementidest tingitult ka lühimat mõttelist sirgjoont (ca 60 m) katastriüksuse 33101:003:0678 idatipust läbi puistu põllupiirini, millega arvati pargi koosseisu ainult säilinud pargi osa, et vältida piirangute rakendamist selleks mittevajaval alal. Välitöödel täpsustati säilinud pargiosa piiri Kentsi veehoidla kaldajoont ja terviklikku mõisaaegse puittaimestikuga ala arvestades. Kuigi väärtuste hävimise tõttu jäeti pargi piiridest välja Roosi katastriüksus (33101:003:0529, osaliselt) ja Aruilmari katastriüksus (33101:003:0150), muutus pargi pindala suuremaks endiste järveäärsete pargiaasadete tõttu, mis arvati pargi koosseisu. Pargi nimi on täpsustatud mõisa nime põhjal.
Kaagvere mõisa park Kaagvere	8,37	8,1	Pargi piiritlemisel kasutati põhjaosas põhikaardil olevat Emajõe veepiiri, edasi katastriüksuse piiri, biopuhastini viivat pinnasteed (jääb kaitsealale), idaosas Emajõeni viivat pinnasteed (ei jää kaitsealale), katastriüksuse

park (ja puiestee)/ KLO1200229			<p>piiri, mõttelist sirget (ca 90 m) katastriüksuse 50101:001:0510 läänenurgast paralleelselt alleega kuni katastriüksuse 50101:001:0066 põhjanurgani, hoonete perimeetrit, teenindusteed (ei jää kaitsealale) ja katastriüksuse piiri. Lõuna- ja lääneosas kasutati piiritlemisel katastriüksuste piiri ja kõlvikupiiri (sh kiviaeda, jääb kaitsealale) ja Emajõeni viivat nimetatud pinnasteed (ei jää kaitsealale). Alleede kaitstava ala (hõlmab võra projektsiooni maapinnale) laiuseks määrati 15 m tee telgjoonest (kokku 30 m).</p> <p>1860. aasta mõisakaardi (EAA 2072-9-433) alusel täpsustati välitöödel pargi säilinud osa piiri mõisaaegse pargipuistu ala põhjal. Pargiga liideti mõisaaegsed puude read (alleed), millel on pargi kui terviku seisukohast oluline osa ka tänapäeval.</p>
Kavastu mõisa park Kavastu park (ja alleed)/ KLO1200249	13,39	13,6	<p>Pargi põhiosa jääb kolme katastriüksuse piiridesse. Pargi piiritlemisel kaardil on kasutatud põhjas Suurekivi teed (ei jää kaitsealale), idas katastriüksuse piiri, Emajõeni viiva tee äärt (ei jää kaitsealale), järgnevalt kõlvikupiiri (õuema/hoonestusala), lõunas reljeefi (samakõrgusjoont), läänes katastriüksuse piiri. Lahustükina oleva allee (Luunja–Kavastu kõrvalmaantee jääb kaitsealale) piiritlemisel kaardil on kasutatud tee telgjoont, millest piiranguvöönd on arvestades sõiduteeosa laiust ja allee suursugusust, 25 m mõlemale poole (kokku 50 m); Emajõe poole viivat teed (nimetu kohaliku tähtsusega tee) ääristava allee piiranguvööndi laius on 15 m mõlemale poole telgjoont (kokku 30 m).</p> <p>Mõisakaardi (EAA 1384-1-13) alusel täpsustati välitöödel pargi säilinud osa piiri tervikliku mõisaaegse pargipuistu ala põhjal. Pargiga liideti ühtseks tervikuks mõisaaegne allee (liideti asulasisene osa). Pargi piiridest arvati välja hoonestusala, mille funktsioon ei ole pargiga seotud.</p>
Luke mõisa park Luke park (ja alleed) / KLO1200257	15,4	16,2	<p>Pargi piiritlemisel kasutati põhiosas katastriüksuste piire (kaitseala idapiir) ja teid: läänes Järiste–Luke mõisa kõrvalmaanteed (jääb kahe lõiguna (ca 280 m + 180 m) kaitsealale) ja kohaliku tähtsusega pinnasteed, mis on ühtlasi katastriüksuse piiriks (jääb kaitsealale); lõunas Luke–Unipiha kõrvalmaanteed (ei jää kaitsealale). Pargi põhiosale liituvad lahustükkidena alleed Unipiha (Luke–Unipiha kõrvalmaantee jääb kaitsealale) ja Pangodi suunal (Luke mõisa – Pangodi kõrvalmaantee jääb kaitsealale), millele on määratud piiranguvöönd laiusega kokku 30 m (15 m tee telgjoonest).</p> <p>1905. aasta mõisakaardi (EAA 2059-1-242) alusel täpsustati välitöödel säilinud pargiosa piiri tervikliku mõisaaegse puistupiiri ja säilinud pargiarhitektuuri</p>

			elementide piiride alusel.
Luunja mõisa park Luunja park ja alleed/ KLO1200244	7,14	10,5	Pargi piiritlemisel kaardil kasutati lõunaosas Emajõe vanajõe veepiiri, põhjaosas parki piiravat kiviaeda (jääb kaitsealale), lääneosas osaliselt pinnasekattega teed (ei jää kaitsealale), idaosas kõlviku- ja katastriüksuse piire. Idaosas olev põlispuuderida on piiritletud 10 m mõlemale puid (kokku 20 m). Läänes on piiritlemisel kasutatud katastriüksuse piiri, kõlvikupiiri, hoone perimeetrit ja kohaliku tähtsusega teed, mis jääb ainult puudega ääristatud osas kaitsealale. Luunja allee osas on piiri määramisel arvestatud elumajade poolisel küljel tee telgjoonest 10 m puujuurte kaitse tagamiseks (pv ja olemasolevate elumajade joone vahele on jäetud 5 m, arvestades võimalikku vajadust lisakommunikatsioonide rajamiseks), vastasküljel 15 m (minimaalne vahe, et võimalike uute hoonete planeerimise korral tagada allee säilivus). 1827. aasta (EAA-1442-1-281) ja 1858. aasta (EAA 1442-1-282) mõisakaartide alusel täpsustati välitöödel pargi piiri tervikliku mõisaaegse pargipuistu ala põhjal. Pargiga liideti mõisaaegne puuderida pargi idaosas ja Emajõe-äärne tiikidega pargiaas, mistõttu pargi pindala suurenes 3,4 ha (enamuses jätkuvalt riigi omaduses olev maa).
Meeri mõisa park Meeri park/ KLO1200258	4,27	3,9	Pargi põhiosa jääb ühe katastriüksuse piiridesse. Pargi piiritlemisel kaardil on kasutatud lõunaosas katastriüksuse piiriga kattuvat pinnasteed (jääb kaitsealale), lääne osas Meeri kooli teed (ei jää kaitsealale), põhjaosas katastriüksuse sisest teed (ei jää kaitsealale) ja idaosas kõlvikupiiri; allee osas on arvestades pinnastee laiust piiranguvöönd piiritletud 20 m laiuselt (10 m tee telgjoonest mõlemale poole). 1874. aasta mõisakaardi (EAA 3724-5-2954) alusel täpsustati välitöödel säilinud pargiala piiri tervikliku mõisaaegse puittaimestikuga ala põhjal. Pargi piiridest arvati välja pargi ajaloolisse kompositsiooni mittekuuluv noor allee.
Mäksa mõisa park Mäksa park/ KLO1200233	7,97	8,0	Park jääb ühe katastriüksuse piiridesse. Pargi piiritlemisel kaardil on kasutatud katastriüksuse piiri, kõlvikupiiri ja idaosas kiviaeda (jääb kaitseala koosseisu). 1865. aasta mõisakaardi (EAA 1411-1-111 l. 3) alusel täpsustati välitöödel pargi piiri tervikliku mõisaaegse puittaimestikuga ala alusel. Pargi piiridest arvati välja hoonetusala, mille funktsioon ei ole pargiga seotud.
Puhja seltsimaja park Puhja park/	2,57	1,4	Park jääb ühe katastriüksuse piiresse. Pargi piiritlemisel kaardil on kasutatud katastriüksuse piiri lääneosas, Tartu-Viljandi maanteed (ei jää kaitsealale), kõlvikupiire, Elva-Puhja kõrvalmaanteed (ei jää kaitsealale) idaosas ja asulasisest teed (ei jää

KLO1200234			<p>kaitsealale).</p> <p>Säilinud on kompaktne terviklik pargiala. Välitöödel täpsustati pargi piiri tervikliku pargipuistu ala ja põlispuuderühma alusel.</p> <p>Pargi piiridest arvati välja hoonestusala (Puhja kiriku ümbrus, kus ei ole säilinud põlispuid, ja seltsimaja asfalteeritud ümbrus), mille funktsioon ei ole pargiga seotud. Seetõttu vähenes pargi pindala ca 1,2 ha.</p>
<p>Raadi mõisa park</p> <p>Raadi park koos dendropargiga/ KLO1200246</p>	10,35	19,4	<p>Park jääb põhiosas kolme katastriüksuse piiridesse (sh Eesti Rahva Muuseum (ERM)). Piiritlemisel on kasutatud läänes Narva mnt idaserva, pargi piirdemüüri (jääb kaitsealale), ERM-sisest jalutusteed (ei jää kaitsealale), Raadi järve kallaste (4 m veepiirist, jääb kaitsealale), kõlvikupiiri, endise kruusakarjääri piiri (järsaku serva) ja tootmishoonete välisseina/piirdemüüri. Sissesõiduallee on kaardil piiritletud sõidutee (Narva mnt) ja karjääri servaga. 1838. aasta (EAA 2072-9-379) ja 1925. aasta (EAA 2100-6-363-107) mõisakaardi alusel täpsustati välitöödel pargi piiri tervikliku mõisaaegse puittaimestikuga ala ja allée alusel.</p> <p>Pargi piiridesse arvati nõukogude ajal sõjaväe kasutuses olnud ja avalikkusele suletud pargiosa endisaegse peahoone ümbruses Raadi järvest põhjasuunas (kuni piirdemüürini). Seetõttu suurenes pargi pindala valdavalt riigi ja munitsipaalmaa arvelt ca 8,65 ha.</p>
<p>Rõngu mõisa park</p> <p>Rõngu Lossimäe park/ KLO1200236</p> <p>Rõngu Hiugemäe (Hiagemäe) metsapark/ KLO1200226</p>	38,82	46,45	<p>Üheks pargiks liideti seni eraldi objektidena kaitse all olevad Lossimäe park ja sellega allée kaudu seotud Hiugemäe metsapark (suurem osa jätkuvalt riigimaa), mis on ajalooliselt üks tervik ning kuulunud Rõngu mõisale. Rõngu kiriku suunas viiva ühepoolse allée (Salusilla–Piirioja tee) piiranguvööndi laiuks määrati 20 m tee telgjoonest, mis, arvestades puuvõrde projektsiooni maapinnale (ca 10 m kummalegi poole tüve), tagab puude säilimise ja allée vaadeldavuse.</p> <p>Pargi põhjaosas asuvad nn Tammemäe ühendava põlistammede rea piiranguvööndi laiuks määrati 20 m (tammede tüvedest 10 m kummalegi poole). Park piiritleti kaardil mööda kõlvikupiire (langeb nii Lossimäe kui ka Hiugemäe idaosas kokku katastriüksuse piiriga), Lossimäe–Vilsi teed (jääb kaitsealast välja), Hiugemäe-tagust teed (pinnasteed; allée ulatuses jääb kaitsealale, piiranguvööndi laius 10 m tee telgjoonest mõlemale poole; pärast kahepoolse allée lõppu (alates Pärnasti teest) jääb tee kaitsealast välja), nimeta pinnasteed (jääb kaitsealale), Hiugemäe lääneosas mööda Mädajärve oja kallast (Mädajärve oja ei jää kaitsealale), Salusilla–Piirioja teed (jääb puuderea ulatuses kaitsealale) ning pinnaskattega</p>

			<p>Lossimäe teed ja Tehase teed (jäävad kaitsealale). 1860. aasta mõisakaardi (EAA 2469-1-681-1) alusel täpsustati välitöödel pargi piiri tervikliku mõisaaegse pargipuistu ala ja põlispuuderühma alusel. Kaitseala koosseisu liideti Lossimäge ja Hiugemäge ühendav allee, mis on olnud ajaloolise pargi osa ja sel on pargi kui terviku seisukohast oluline tähtsus ka tänapäeval. Piiride täpsustamise ja allee liitmise tulemusel suurenes pargi pindala ca 7,8 ha jätkuvalt riigiomandis oleva maa arvelt.</p>
<p>Suure-Kambja mõisa park</p> <p>Suure-Kambja metsapark (Kambja kooli park)/ KLO1200301</p>	8,42	18,46	<p>Pargi piiritlemisel kaardil kasutati pargi põhjaosas Kambja–Sirvaku kõrvalmaanteed (ei jää kaitsealale), idaosas Kopa–Peeda teed (jääb kaitsealale), Peeda jõe ja Idaoja kallast (veepeegel ei jää kaitsealale), lõunaosas kiviaedu (jäävad kaitsealale), kõlvikupiire ja katastriüksuste piire; lääneosas katastriüksuse piiri. Viidi kooskõlla kaitsealuse pargi ja Peeda jõe – Idaoja hoiuala piirid.</p> <p>1860. aasta mõisakaardi (EAA 2072-9-295) alusel täpsustati välitöödel pargi piiri tervikliku mõisaaegse puittaimestikuga ala põhjal.</p> <p>Seni kaitse all olnud pargile liideti mõisakaardil olev ja hästi säilinud rohkete põlispuudega metsapargi osa (kuulub 100% riigile). Seetõttu suurenes pargi pindala ca 10 ha.</p>
<p>Suure-Konguta mõisa park</p> <p>Konguta park (alleedega)/ KLO1200231</p>	3,71	6,4	<p>Pargi põhiosa jääb nelja katastriüksuse (sh reformimata riigimaa, KOV taotlusega) piiridesse. Piiritlemisel on kasutatud põhjaosas pinnasteed (ei jää kaitsealale), ida- ja lõunaosas Ervu–Konguta riigimaanteed (jääb osaliselt kaitsealale) ning lääneosas katastriüksuse piire ja nimetut pinnasteed (ei jää kaitsealale). Põhjaosas on lisaks piiriks mõtteline sirgjoon hoone edelanurgast katastriüksuse piirini. Ühepoolse allee piiranguvööndi laiuseks on 15 m tee telgjoonest, mis, arvestades puude kõrgust ja puuvõrade ulatust, tagab ka juurte kaitse. Säilinud on kompaktne terviklik pargiala. Välitöödel täpsustati pargi piiri tervikliku mõisaaegse puittaimestikuga ala põhjal.</p> <p>Pargi piiridest arvati välja hoonestusala, mille funktsioon ei ole pargiga seotud. Pargiga liideti Ervu suunas mõisapargist lähtuv allee, mis on olnud ajaloolise pargi osa ja sel on pargi kui terviku seisukohast tähtsus ka tänapäeval. Arvesse on võetud Konguta vallavalitsuse ettepanek liita ka Elva suunal kasvav allee. Seetõttu suurenes pargi pindala riigimaal ca 2,7 ha.</p>
<p>Tammistu mõisa park</p> <p>Tammistu</p>	3,97	6,08	<p>Pargi piiritlemisel kaardil kasutati pargi põhja- ja idaosas Väägvvere–Tammistu ja Pilka–Tähemaa kõrvalmaanteed (ei jää kaitsealale), lõunaosas pinnasekatttega sissesõiduteed (jääb kaitsealale) ja</p>

park/ KLO1200237			katastriüksuse piiri ning läänes katastriüksuse piiri. Allee (Väägvere–Tammistu tee ääres) piiritleti põhikaardil oleva tee telgjoonest 10 m kaugusele mõlemale poole. 1886. aasta mõisakaardi (EAA 2072-5-481) alusel täpsustati välitöödel pargi piiri mõisaaegse puittaimestikuga ala alusel. Pargi läänepiiril liideti pargi territooriumile endine õunapuuaed koos seda piirava säilinud põlispuudereaga (tammed, vahtrad) ning pargi põhjaosas liideti pargi koosseisu kogu säilinud alleeosa. Seetõttu suurenes pargi pindala eramaal ca 2,1 ha.
Toomemäe park Toomemägi (Toomemäe park (koos Kassi-toomega))/ KLO1200256	19,78	19,32	Pargi piir korrigeeriti Eesti põhikaardi (2013. a) alusel, kasutades kõlviku- ja katastriüksuste piire, tugimüüre (jäävad kaitseala koosseisu) ning samakõrgusjooni. Vallikraavi tänaval on piiritlemise aluseks ortofotol olev puuderida, mis põhikaardil puudub. Seetõttu on piir selles osas tänavamaal. Toomemäe pargi piir ainult korrigeeriti.
Uderna mõisa park Uderna park (Uderna haigla park)/ KLO1200165	4,88	3,89	Park jääb põhiosas ühe katastriüksuse piiridesse. Pargi piiritlemisel kaardil kasutati idaosas kohaliku tähtsusega pinnasteed (ei jää kaitsealale), katastriüksusesisest pinnasteed (jääb kaitsealale) ja kõlvikupiire. 1868. aasta mõisakaardi (EAA 3724-5-2970) alusel täpsustati välitöödel pargi piiri tervikliku puistupiiri järgi. Pargi piiridest arvati välja hoonestusala, mille funktsioon ei ole pargiga seotud.
Unipiha mõisa park Unipiha park/ KLO1200255	5,0	4,1	Park on põhjast ja idast piiritletud Unipiha–Nõo maanteeaga, lõunas katastriüksuse piiriga ja läänes kõlvikupiiridega, mis osaliselt ühtivad katastriüksuse piiridega. Idaosas on lisaks kasutatud piiritlemisel katastriüksuse piiri ja katastriüksusesisest pinnasteed (ei jää kaitsealale). Mõisakaardi (EAA 1393-1-99) alusel täpsustati välitöödel pargi piiri mõisaaegse pargipuistu ala põhjal. Pargi piiridest arvati välja hoonestusala idaosas, mille funktsioon ei ole pargiga seotud.
Vana-Kuuste mõisa park Vana-Kuuste park/ KLO1200239	3,1	7,46	Park kuulub suuremas osas ühe katastriüksuse territooriumile. Pargi piiritlemisel kaardil kasutati idaosas Kooli teed (ei jää kaitsealale), lõunaosas Taara teed (ei jää kaitsealale) ja kraavi (ei jää kaitsealale), lääneosas ja põhjaosas katastriüksuse ja kõlvikupiiri. Mõisa endine sissesõiduallee on piiritletud lahustükina. Allee piiranguvööndi laiuseks määrati 15 m tee telgjoonest kummalegi poole (kokku 30 m). Arvestades lehisealleega, mille võrade ulatus on suhteliselt kitsas, ja puudevahelise tee laiusega, tagab piiranguvööndi

			<p>selline ulatus puude säilimise.</p> <p>1799. aasta ja 1873. aasta mõisakaartide (EAA 2072-5-399; EAA 2072-5-407) alusel täpsustati välitöödel pargiosa piiri mõisaaegse puittaimestikuga ala põhjal. Pargile liideti mõisakaardil kujutatud ja hästi säilinud metsapargi osa ning olemasolev mõisapargist lähtuv lehiseallee. Seetõttu suurenes pargi pindala munitsipaalmaal <i>ca</i> 4,3 ha.</p>
<p>Vara mõisa park</p> <p>Vara park (Vara rahvamaja park ja allee)/ KLO1200240</p>	9,05	7,1	<p>Park jääb põhiosas kolme katastriüksuse piiridesse. Park piiritleti põhjas kohaliku tähtsusega pinnastee (ei jää kaitsealale), idas Vara–Kaitsemõisa kõrvalmaantee (ei jää kaitsealale), lõunas Vara saeveskiteega (ei jää kaitsealale) ja läänes elumaju ümbritseva asfaltkattega sõiduala (ei jää kaitseala piiridesse) ning katastriüksuse piiriga. Allee piiranguvööndi laiuseks määrati 15 m tee telgjoonest (kokku 30 m). Arvestades, et alleepuud kasvavad peaaegu tee ääres ja puudevaheline tee on kitsas, tagab piiranguvööndi selline ulatus puude säilimise. Allee alguseks on Vara peakraav (ei jää kaitsealale).</p> <p>1871. aasta mõisakaardi (EAA 2072-5-482) alusel täpsustati välitöödel pargi piiri mõisaaegse puittaimestikuga alast lähtuvalt. Piiride korrigeerimisel vähendati allee osas piiranguvööndi laiust, mistõttu pargi pindala vähenes <i>ca</i> 1,8 ha.</p>
<p>Ülenurme mõisa park</p> <p>Ülenurme park/ KLO1200243</p>	3,36	3,4	<p>Säilinud kompaktse tervikliku pargiala piir täpsustati mõisaaegse pargipuistu alal kaardipõhiselt, arvestades kõlvikupiire. Park kuulub suures osas Eesti Põllumajandusmuuseumi koosseisu.</p> <p>Pargi läänepiiriks on Tartu–Ülenurme kõrvalmaantee (ei jää kaitsealale), põhjas ja idas Eesti Põllumajandusmuuseumi hoonetevaheline tee (ei jää kaitsealale), lõunas Pargi tänav (ei jää kaitsealale). Pargi piiri ainult korrigeeriti.</p>

Määruses käsitletavate kaitsealuste parkide kogupindala on 225 ha, sh eramaid 86,4 ha.

2.5. Kaitsekord

2.5.1. Kaitsekorra kavandamine

Käesoleva määrusega ei nähta ette vajadust kaitsekorda muuta, kuna kehtiv kaitsekord tagab kaitseväärtuste soodsa seisundi säilimise ning annab võimaluse vajadusel soodsa seisund parandamiseks ja/või taastamiseks.

Vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele on kõik pargid tervikuna määratud piiranguvööndiks. Parkide soodne seisund tagatakse piiranguvööndi kaitsereežiimiga, seades piirangud ainult parkide põhiväärtusi ohustavale tegevusele, pargi vaatelisuse ja terviklikkuse rikkumisele ning parki sobimatute massiürituste korraldamisele.

Vabariigi Valitsuse 14. mai 2002. a määrusega nr 159 „Tartumaa kaitsealuste parkide välispiiride kirjeldused” kehtestati nelja Tartumaa kaitsealuse pargi, Toomemäe, Luke, Meeri

ja Unipiha pargi piirid sõnalise kirjelduse kujul. Nimetatud määrus tunnistatakse käesoleva määrusega kehtetuks, et asendada kehtivad piirid käesoleva määruse lisas esitatud kaardipõhiste piiridega. Varasemaid kaitse alla võtmise otsuseid kehtetuks ei tunnistata ajaloolise järjepidavuse eesmärgil, samuti ei ole neis võimalik selguse huvides üheselt arusaadavalt kehtetuks tunnistada piirikirjeldusi tulenevalt õigusakti ülesehitusest või asjaolust, et täpseid piire õigusaktis ei sätestata. Õiguse üldpõhimõtte kohaselt on kehtivad piirid, mis on kehtestatud hilisema õigusaktiga. Lisaks määruks nimetatud parkidele on Tartumaal ka teisi parke (nt Rannu park, Elva-peedu metsapark, Ilmatsalu park, Kurista park), mille piire ei ole käsitletud määruks ja need on kehtestatud teiste õigusaktidega.

Vastavalt kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskirja § 9 lõikele 2 korraldatakse parki jääva muinsuskaitseobjekti kaitset muinsuskaitseasutuses sätestatud korras.

Tartu maakonna kaitsealuste parkide piiride korrigeerimisel ilmnes, et Peeda jõe – Idaoja hoiuala kattub osaliselt Suure-Kambja mõisa pargiga. Sellest tulenevalt on vajalik muuta määruse „Hoiualade kaitse alla võtmine Tartu maakonnas” lisa „Peeda jõe – Idaoja hoiuala” kaarti. Eelnõukohase määrusega asendatakse Peeda jõe – Idaoja hoiuala kaart. Selle tulemusena kaotatakse kaitsekordade kattuvus.

Kuna osad pargid jäävad ka rahvusvahelise tähtsusega linnu- ja loodusaladele, siis määrusega muudetakse ka parkide kaitse-eeskirja, millega täpsustatakse Natura 2000 võrgustiku alale jäävate parkide kaitse-eesmärke. Kõnealuste parkide kaitse-eesmärkide hulka lisatakse loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüübid ja II lisas nimetatud liigid ning linnudirektiivi I lisas nimetatud linnuliigid.

2.5.2. Pargi piiranguvöönd

2.5.2.1. Piiranguvööndi eesmärgid

Piiranguvöönd on kaitseala maa- või veela, kus on majandustegevus lubatud, arvestades looduskaitseasutuse ja kaitsealuste parkide, arboreetumite ja puistute kaitse-eeskirjaga sätestatud kitsendusi. Kuna iga park koosneb ühest pargipiiranguvööndist, siis selle kaitse eesmärgid ei erine kaitse üldeesmärgist.

Vastavalt keskkonnaregistrile läbib Suure-Kambja mõisa parki Peeda jõe loodusala (EE0080324), mis on loodud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübi jõed ja ojad (3260) kaitseks. Sellest lähtuvalt on Suure-Kambja mõisa pargi kaitse eesmärkide hulka lisatud elupaigatüübi 3260 (jõed ja ojad) kaitse.

Määruse kinnitamise ajal kaitsealustes mõisaparkides paiknevatele kaitse alla võetud looduse üksikobjektidele – „Künnapuu” (Kaagvere mõisa pargis), „Konguta pärn” (Suure-Konguta mõisa pargis) ja „Vara pargi tammed” (Vara mõisa pargis) – ei määrata lisapiiranguvööndit, sest parkide piiranguvööndi kaitsekord tagab ka üksikobjekti kaitse.

Vastavalt kaitstavate looduse üksikobjektide kaitse-eeskirja § 1 lõikele 3 on üksikobjekti ümber 50 meetri ulatuses kaitse-eeskirjas sätestatud kaitsekorruga piiranguvöönd, kui keskkonnaminister pole määranud väiksemat piiranguvööndi ulatust. Õiguselguse huvides ei ole kattuvad piiranguvööndid (pargi piiranguvöönd ja kaitstava looduse üksikobjekti piiranguvöönd) otstarbekad. Kuna pargi piiranguvööndis kehtivad piirangud tagavad ka pargis olevate üksikobjektide kaitse, siis ei määrata eespool nimetatud üksikobjektidele lisapiiranguvööndit ning nende kaitse tagatakse parkide kaitse-eeskirja alusel.

2.5.2.2. Lubatud tegevused ja liikumine pargis

Olemasoleva kaitse-eeskirja alusel on määruuses käsitletavates kaitsealustes parkides kehtestatud proportsionaalsed ja minimaalsed vajalikud piirangud väärtuste säilitamiseks ning kaitsekorra tagamiseks. Keelatud on igasugune füüsilise keskkonna muutmine, mis võib kahjustada ökoloogilist tasakaalu ja pargi visuaalset ilmet. See puudutab kõiki pargisisese ja pargiga vahetult piirneva infrastruktuuri aspekte (kuivendustööd, niisutussüsteemid, teed, parklad, tarad, hooldusrajalised, objektid pargikülastajate teenindamiseks jne).

Pargid on mõeldud avalikuks kasutamiseks ning valdajal ei ole õigust keelata pargi maa-alal erateede ja radade avalikku kasutamist päikesetõusust päikeseloojanguni. Õuemaal viibimine on lubatud üksnes valdaja loal. Külastajate arvu peab reguleerima vastavalt pargi suurusele ja koormustaluvusele, et oleks võimalik hoida pargi füüsilist seisundit ja kultuurilist väärtust. Kaitse-eeskirjas on sätestatud, et üle 50 osalejaga rahvaürituse korraldamiseks selleks ettevalmistamata kohas on vajalik kaitseala valitseja nõusolek. Kuni 50 osalejaga rahvaürituse korraldamine selleks ettevalmistamata ning üle 50 osalejaga üritus selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohas ei vaja valitseja nõusolekut. Telkimine ja lõkke tegemine on pargis lubatud kaitseala valitseja nõusolekul selleks ettevalmistatud ja tähistatud kohtades. Lubatud on telkimine ja/või lõkke tegemine õuemaal valdaja loal ning lõkke tegemine valitsejaga kooskõlastatud pargihooldustöödel.

Pargi põhistruktuuri moodustab kõrghaljastus, mille säilitamiseks ja eluea pikendamiseks, pargi külastajate ja kasutajate elu ning vara ohutuse tagamiseks ja puujuurte vigastamise vältimiseks on pargis keelatud sõidukitega sõitmine väljaspool selleks määratud teid ning sõidukit tohib parkida vaid parklas. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine pargi valitseja nõusolekuta on lubatud hooldus-, järelevalve- ja päästetöödel, samuti liinirajatiste hooldamiseks vajalikel töödel ja maatulundusmaal metsa- või põllumajandustöödel. Jalgrattaga sõitmine on lubatud selleks määratud teedel ja radadel.

Pargi veekogudel võib sõita mootorita ujuvvahendiga. Veemootorsõidukiga on lubatud sõita pargi valitseja nõusolekul ning järelevalve- ja päästetöödel.

Pargis on lubatud kalapüük ja jahipidamine vastavalt kalapüügiseadusele ja jahiseadusele.

2.5.2.3. Keelatud tegevused pargis

Pargis on keelatud maavara kaevandamine.

2.5.2.4. Tegevuste kooskõlastamine kaitseala valitsejaga

Planeeritud tegevuse ühtivus kaitseala kaitse eesmärkidega sõltub konkreetsetest tingimustest ja vajab igakordset kaalutlusotsust. Seetõttu on vastavalt looduskaitseaduse § 14 lõikele 1 ja kehtivale kaitse-eeskirjale mitmed tegevused lubatud vaid kaitseala valitseja nõusolekul: puuvõrade või põdsaste kujundamine ja puittaimestiku raie; ehitise, kaasa arvatud ajutise ehitise püstitamine; projekteerimistingimuste andmine; detail- ja üldplaneeringu kehtestamine; nõusoleku andmine väikeehitise, sealhulgas lautri või paadisilla ehitamiseks; ehitusloa andmine; veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine ning uute veekogude rajamine; katastriüksuse kõlvikute piiride ja sihtotstarbe muutmine; maakorralduskava koostamine ja maakorraldustoimingute teostamine; puhtpuistute kujundamine; uuendusraie; biotsiidi ja taimekaitsevahendi kasutamine; uue maaparandussüsteemi rajamine; jahiulukite lisasöötmine.

Pargi valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis vajab kaitse-eeskirja kohaselt pargi valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada pargi kaitse eesmärgi saavutamist või seisundit. Pargi valitseja võib valitseja nõusolekut vajavate tegevuste kooskõlastamisel seada kirjalikult tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta pargi kaitse eesmärgi saavutamist ega pargi kui ühtse terviku seisundit. Kui tegevust ei ole pargi valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud pargi valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta pargi kaitse eesmärgi saavutamist või seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas. Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil on keskkonnamõju hindamise järelevalvajana õigus määrata pargi kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada pargi kaitse eesmärgi saavutamist või seisundit.

Praktikas on tingimuste esitamine kõige enam kasutatav võte, millega välditakse kaitsealadel majandustegevuse kahjustavat mõju. Enamasti ei keelata tegevust, mis on kaitse-eeskirjas lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, vaid püütakse kaalutusõiguse kaudu leida lahendusi, kus tegevus ei kahjusta loodusväärtusi, saavutades looduskaitse ja arendushuvide ühitamine.

2.5.3. Vajalikud tegevused

Pargi ilme ja liigikoosseisu säilimise tagamiseks on pargis vajalikud tööd nagu niitmine, puu- ja põõsarinde kujundamine ning põlispuude toetamine, et tagada pargi ilme säilimine ja sellest sõltuva elustiku (sh kaitsealuste putuka-, linnu- ja loomaliikide ning põlispuude) mitmekesisus. Need tööd lähtuvad eelkõige vajadusest saavutada pargi soodne seisund, sest ajaloolised pargid kaotavad sarnaselt poollooduslike kooslustega väärtuse, kui neid ei hooldata.

3. Menetluse kirjeldus

Tartumaa parkide korrigeeritud piiride avalikustamine ja avalik väljapanek toimus 01.02.–15.02.2010 Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regiooni Tartu kontoris ning asukohajärgsetes kohalikes omavalitsustes: Tartu Linnavalitsuses ning Kambja, Konguta, Luunja, Mäksa, Nõo, Puhja, Rõngu, Tartu, Vara ja Ülenurme Vallavalitsuses.

Eelnõu menetlemise käigus avaldati looduskaitseaduse § 9 kohane teade väljaandes Ametlikud Teadaanded 29.01.2010 (teade nr 1058702), üleriigilises ajalehes Postimees 28.01.2010 ja kohalikus ajalehes Tartu Postimees 01.02.2010.

Looduskaitseaduse §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti 210 eramaa omanikule, kelle maale kaitstav park ulatub, posti teel tähtkiri märkega, et kui väljapaneku kestel soovi avaliku arutelu korraldamiseks ei esitata, siis vajaduse korral toimub arutelu kirjalikult. Ühtegi soovi avaliku arutelu korraldamiseks ei laekunud. Kirjas paluti avaldada arvamust, teha ettepanekuid ja esitada vastuväited parkide uute piiride kohta. Kirjad sisaldasid teadet, et kui vastuväiteid ega ettepanekuid kirjas nimetatud tähtajaks ei esitata, loetakse, et kinnisasja omanikel ei ole piiride kohta vastuväiteid ja nad on sellega nõus.

Eesti Post tagastas Keskkonnaametile 26 kirja, mis ei olnud jõudnud adressaadini. Seetõttu avaldati 28.09.2010 lisateadaanne väljaandes Ametlikud Teadaanded (teade nr 1261443), 30.09.2010 üleriigilises ajalehes Postimees ja 30.09.2010 kohalikus ajalehes Tartu Postimees.

Teates tehti ettepanek arutada asja ilma avaliku aruteluta. Sellele ettepanekule ei esitatud ühtegi vastuväidet ja avalikku arutelu kaitse-eeskirja eelnõu menetlemise käigus ei

korraldatud. Nõo Vallavalitsus soovis avalikku koosolekut, kuid pärast pargipiiride looduses ülevaatamist koos valla keskkonnaosakonna juhatajaga ei peetud uut avalikustamiskoosolekut vajalikuks. Raadi, Toomemäe ja Luunja pargi kohta ei laekunud avaliku väljapaneku jooksul ühtegi seisukohta ega parandusettepanekut.

Määruse ettevalmistamise käigus on kaitse-eeskirja eelnõu kooskõlastatud kohalike omavalitsustega: Tartu Linnavalitsuse ning Kambja, Konguta, Luunja, Mäksa, Nõo, Puhja, Rõngu, Tartu, Vara ja Ülenurme Vallavalitsusega. Omavalitsustele saadeti posti teel määruse eelnõu, seletuskiri, kaitseala kaart ja teade avalikustamise kohta ning kaaskirjas paluti esitada arvamus pargi kavandatud piiride kohta.

Maaomanikelt ja Kambja Vallavalitsuselt ei laekunud Suure-Kambja mõisa pargi piiride muudatusettepanekuid, mis puudutaksid Peeda jõe pargialale jäävat osa.

Info pargipiiride muutmise kohta edastati ka Maanteeameti Lõuna regioonile ja Riigimetsa Majandamise Keskusele ning paluti esitada põhjendatud vastuväiteid ja/või ettepanekuid. Täiendusettepanekuid ei esitatud.

Maaomanikelt ja kohalikelt omavalitsustelt laekunud märkuste ja ettepanekute ning nende arvesse võtmise või arvesse võtmata jätmise kohta on esitatud tabel (Tabel 2). Keskkonnaamet on vastanud ettepanekute tegijatele kirjalikult.

Tabel 2. Maaomanikelt laekunud seisukohad vastuseks Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regiooni poolt esimese avalikustamise ja väljapaneku perioodil (2010. a) väljasaadetud kirjadele.

PARK	Maaomanik/ Ettepaneku esitaja Küsimus / ettepanek	Menetleja otsus
Aru mõisa park	Ülla Napp	
	Jätta pargi piiridest välja katastriüksus 33101:003:150.	Ettepanek on arvesse võetud. Pargi struktuurielemente on seal vähe säilinud, ala on metsistunud ja selle taastamine pargina ei ole otstarbekas.
	Jätta pargi piiridest välja katastriüksus 33101:003:0678	Ettepanek jäetud arvestamata, kuna tegemist on pargi juurde kuuluva endise mõisa kabeliaiaga, mis moodustab ajaloolise pargiga ühtse terviku.
	Õie Kukin	
	Muuta pargi piire katastriüksus 33101:003:0529 (Roosi) osas lisatud skeemil näidatud mahus.	Ettepanek on arvesse võetud. Ala on mõisaajal olnud puudega mõisakoppel, mille suured puud hävisid enamasti 1998. a tormis, ning kuhu nõukogude ajal on rajatud ehitisi (sh biotiik), mille tõttu ei ole alal looduskaitse väärtust (ei vasta pargi kriteeriumidele).

	Konguta Vallavalitsus	
	Nihutada piir Poolemõisa–Annikoru maanteega piirnevas osas katastriüksuse piirile.	Ettepanek on arvesse võetud pargi terviklikkuse ja kaardi täpsuse seisukohast lähtudes.
	Erumäe 2 sissesõidutee jätta metsapargist välja, seejärel võiks metsapargi piir kulgeda katastriüksuse piiri jälgides kuni Erumäe 3 katastriüksuseni.	Ettepanek arvesse võetud. Pakutud viisil on piir looduses kergemini määratav.
	Roosi katastriüksuse ja reformimata maa piiril olev lõik määrata katastriüksuse piiri jälgides, sest looduses on reformimata maal kaks kõrvuti asuvat biotiiki, mis ei ole põhikaardil nähtavad.	Ettepanek on arvesse võetud. Roosi katastriüksus (33101:003:0529) jäetakse pargi piiridest välja, sest alal ei ole looduskaitse väärtust (ei vasta pargi kriteeriumitele).
	Aru mõisa sissesõidutee – plaanil ebaselge, kas sissesõidutee on metsapargi piires või pargist väljas.	Ettepanek on arvesse võetud. Piir on täpsustatud, tee on osa pargist.
	Pargi põhjapiiril asuva 15 kv elektriliiniga piirnevas osas kaaluda võimalust, et pargi piir on liiniga paralleelne sirge joon 10 m (kaitsevööndi ulatus) kaugusel liini teljest.	Ettepanek on arvesse võetud. Esitatud viisil on piir looduses kergemini määratav ja kaardil selgemalt esitav.
	Kentsi paisjärvega piirnevas osas kaaluda metsapargi piiri määramist Kentsi paisjärve saneerimistöde käigus kujundatud tehnoloogilise tee muldepiirile või mulde kõrval asuva piirdekraavi pargipoolsele kaldale.	Ettepanek jäetud arvestamata. Kirjas selgitatud, et piirina saab kasutada ainult põhikaardile märgitud objekte.
Kaagvere mõisa park	Mäksa Vallavalitsus	
	Nihutada pargi piiri nii, et nõukogude ajal rajatud biopuhasti (katastriüksus 50101:001:0103) jääks pargi piiridest välja ja piir kulgeks paralleelselt Emajõega kuni sõiduteeni.	Ettepanek on arvesse võetud. Piir kulgeb mööda katastriüksuse piiri. Biopuhasti ei ole sobiv pargielement; see on ehitatud endise metsapargi osale, mis ei ole enam taastatav ega oma seetõttu looduskaitse väärtust.
	Nihutada pargi piir Emajõest kaugemale, kooli ümbritseva endise aiani.	Ettepanek jäetud arvestamata. Ajalooline park on ulatunud kuni Emajõeni. Kaldal kulgev rada on olnud ajaloolise pargi osa (jalutustee).
	Nihutada pargi läänepoolset piiri endise kooliaia piirdepostideni, s.o ligi 5 m.	Ettepanek jäetud arvestamata, sest praegune piir kulgeb mööda parki ümbritsevat maakivimüüri (kaasa arvatud), mis on ühtlasi ka ajalooline pargipiir. Kooliaia piirdepostid (ei ole enam kasutuses aiana, ootavad

		eemaldamist) on müürist seespool.
	Nihutada pargi edelanurga piiri nii, et see kattuks katastriüksuse 50101:001:0138 põhjapiiriga.	Ettepanek jäetud arvestamata. Piiri sisse on arvatud pärnaallee, mis on endise mõisapargi oluline detail.
	Jätta pargi piiridest välja Tartu–Roiu mnt lõik, mis jääb teekurvist kahele poole.	Ettepanek jäetud arvestamata pargi terviklikkuse seisukohast lähtuvalt. Nimetatud tee on endine mõisa sissesõidutee, mis on olnud palistatud puudega. Ala väljajätmisel ei oleks võimalik alleed terviklikuna taastada.
	Nihutada piiri katastriüksusel 50102:001:0057 nii, et välja jääks osa põlispuudeta muruväljakust.	Ettepanek jäetud arvestamata pargi terviklikkuse seisukohast lähtuvalt, sest ala on ajaloolise esiväljaku osa.
	Jätta pargi piiridest välja endine mõisakompleksi kuulunud praeguse kooli juurde kuuluv õppehoone.	Ettepanek on arvesse võetud. Kõnealune hoone asub pargi äärealal, on tugevasti amortiseerunud (ette nähtud lammutada) ega vääri ajaloolist parki.
	Nihutada piiri nii, et see kattuks katastriüksus 50101:001:0015 põhjapiiriga.	Ettepanek on arvesse võetud, sest pakutud viisil on piir looduses kergemini määratav ning kaardil selgemalt esitatav.
Kavastu mõisa park	AS GIGA	
	Teha piirimuudatus katastriüksus 43203:002:0028 osas: nihutada piiri 35 m lääne poole, nii et vana aida ja maantee vaheline ala jääks pargi piiridest välja.	Ettepanek on arvesse võetud, sest ala on pargi struktuuri seisukohast ebaoluline.
	Teha piirimuudatus katastriüksus 43203:002:0014 osas: jätta meierei ja selle teenindustee piiridest välja.	Ettepanek on arvesse võetud, sest meierei on tootmisotstarbega uusehitise, mida ümbritseb asfalteeritud maa-ala.
	Luunja Vallavalitsus	
	Luunja VV toetab AS Giga esitatud ettepanekuid.	Võetud teadmiseks.
Luke mõisa park	Ester Viinalass Telefonitsi esitati küsimus piirangutest; täiendusi piiriettepanekule ei esitanud.	Kodanikule on selgitatud pargi kaitseväärtusi ja piirangute olemust.
	Nõo Vallavalitsus	
	Alleede puhul on kaitse vajalik tee mõlemal poolel.	Ettepanek on arvesse võetud. Piir on kaardil täpsustatud ja kaitse alla on võetud kõik allee osad.

Meeri mõisa park	Taisto-Taimo Kängsepp	
	Soovis jätta pargi piiridest osaliselt välja peahoone lähiümbruse ja sulgeda see külastajatele.	Ettepanek jäetud arvestamata. Maaomanikule on selgitatud pargi kaitseväärtusi ja piirangute olemust. Peahoone ja selle lähim ümbrus on oluline pargi tervikkompositsiooni seisukohalt.
	Nõo Vallavalitsus	
	Jätta pargist välja Toominga katastriüksus (52801:002:0095).	Ettepanek on arvesse võetud. Kaardil on piir määratud kõlviku piiri arvestades, kuid realselt kulgeb pargi piir mööda katastriüksuse piiri (olemasolev tee).
	Mõisa tee 5 (52801:002:0074) juures viia piir kokku katastriüksus piiriga.	Ettepanek on arvesse võetud, sest looduses kulgeb pargi piir mööda katastriüksuse piiri (olemasolevat teed).
Mäksa mõisa park	Aleg Kirs	
	Soovib parki sulgeda külastajatele või kaitse alt ära võtta.	Ettepanek jäetud arvestamata. Maaomanikule selgitati pargi kaitseväärtusi ja piirangute olemust ning looduskaitse-seadusest tulenevat avalikku kasutust.
	Mäksa Vallavalitsus	
	Jätta pargi piiridest välja katastriüksuse 50102:001:0091 poolsest maakivimüürist väljaspool kasvavad puud.	Ettepanek on arvesse võetud, sest väljaspool piirdemüüri kasvavad puud on isetekkelised, ei kuulu pargikompositsiooni hulka ning lõhuvad müüri. Müür on ka katastriüksuse piiriks.
	Viia pargipiir lõuna-, lääne- ja kirdeosas kokku katastriüksuse 50102:001:0064 piiriga.	Ettepanek on arvesse võetud. Kaardil on piir määratud kõlviku piiri arvestades, kuid realselt kulgeb pargi piir mööda katastripiiri.
Puhja seltsimaja park	Puhja Vallavalitsus	

	Jätta kaitsealuse pargi piiridest välja Puhja Tervisekeskuse (60501:004:0067) teenindusterritoorium.	Ettepanek on arvesse võetud, sest tegemist on asfalteeritud kitsa alaga enne pargimuru algust. Piir oli kaardil ebatäpne aluskaardi muudatuse tõttu.
	Jätta pargi piiridest välja põlispuudeta ala lääneosas (ligi 5760 m ²), et seal korraldada kultuuriüritusi.	Ettepanek jäetud arvestamata, sest tegemist on põlispärnadega ümbritsetud pargiaasaga, kus piiranguvööndi režiim kultuuriüritusi ei takista.
Raadi mõisa park	AS Tartu Veevärk Nõustub piiriettepanekuga.	Võetud teadmiseks.
Rõngu mõisa park	Tõnis Blank Viia piir katastriüksus 69402:001:0222 osas kokku oja piiriga.	Ettepanek on arvesse võetud. Piir täpsustatud; ebatäpsus on tingitud kaardikihtide erinevusest; looduses on piiriks oja.
Suure-Kambja mõisa park	Peeter Palu Muuta katastriüksuse 28203:006:0070 osas piiri nii, et see läheks kiviaia ja tammeallee vahelt.	Ettepanek jäetud arvestamata, sest pargi piiri määramisel on arvestatud põlispuude võrade ulatusega; põlispuud ja kiviaed on oluline pargi osa.
	Jätta pumbamaja katastriüksuse (28203:006:0174) pargist välja, st korrigeerida piiri.	Ettepanek on arvesse võetud, sest pumbamajal ja selle krundil ei ole tähtsust pargirajatisena; pumbamaja asub pargi äärealal.
	Muuta piiri Metskonna katastriüksuse (28203:006:0069), Sinilille katastriüksuse (28203:006:0071) ja Pedaja katastriüksuse (28203:006:0072) vahel nii, et pargi piir ühtiks katastriüksuste piiridega.	Ettepanek on arvesse võetud, sest piir läheb looduses mööda katastriüksuste piire.
	Kambja Vallavalitsus	
	Arvata pargi koosseisust välja Pedaja katastriüksus (28203:006:0072).	Ettepanek on arvesse võetud. Piiri muudeti nii, et see kulgeb mööda Pedaja katastriüksuse idapiiri, mis oli kaardil pargi koosseisus vaid kaardikihtide nihke tõttu ega moodusta pargiarhitektuuriliselt olulist osa.
	Arvata pargi koosseisust täielikult välja Sinilille katastriüksus (28203:006:0071) ja Pumbamaja katastriüksus (28203:006:0174).	Ettepanek on arvesse võetud, sest Pumbamaja maaüksusel ei asu põlispuid, vaid ainult pumbamaja ning katastriüksus asub pargi äärealal. Sinilille katastriüksusel ei ole looduskaitseväärtust (ei vasta pargi kriteeriumidele).

	Haarata pargi piiri sisse kõik Ida katastriüksusel (28203:006:0558) kasvavad põlispuud.	Ettepanek on arvesse võetud, sest põlispuud kuuluvad pargi juurde.
	Nihutada pargi piiri nii, et see kulgeks Karuputke katastriüksuse (28203:006:0070) osas mööda kiviaia kaguserva.	Ettepanekut ei arvestatud pargi terviklikkuse huvides (põlispuud ja kiviaed on oluline pargi osa).
Suure-Konguta mõisa park	Tiina Heiter (Metslang)	
	Soovib katastriüksuse 33101:004:0603 pargist välja jätmist.	Ettepanek jäetud arvestamata, sest katastriüksus asub pargi keskosas. Omanikule selgitatud pargi kaitseväärtusi ja piirangute olemust.
	Konguta Vallavalitsus	
	Kaaluda, kas jätta põhjapiiril asuv Malendi, Aia, Sepa jt katastriüksuste juurde viiv tee kaitsealusest pargist välja.	Ettepanek on arvesse võetud. Piir on täpsustatud kaardi alusel; tee ei jää kaitsealale.
	Mõisapargi katastriüksuse (33101:004:0640) hoonete juurde viiva tee osas kaaluda võimalust jätta tee kaitsealusest pargist välja.	Ettepanek on arvesse võetud. Piir on täpsustatud kaardi alusel. Põhjasuunast hooneteni toov tee ja ümber hoone kulgev tee on kaitsealast välja jäetud.
	Mõisapargi katastriüksuse elamust lõuna poole jääv pargi piir võiks olla elamuga paralleelne, et õueosa oleks kaitsealusest pargist väljas.	Ettepanek on arvesse võetud. Piir on täpsustatud kaardi alusel. Põhjasuunast hooneteni toov tee ja ümber hoone kulgev tee on kaitsealast välja jäetud.
	Kaaluda puuderea kaitsealuse pargi koosseisu arvamist ja pargi koosseisu arvamise korral määrata (kaardil) puuderea põllupoolse piiri kaugus täpsemalt kui 1 mm laiuse piirijoonega.	Ettepanek jäetud arvestamata. Elva suunas kulgeva tee ääres oleva puuderea kaitsevöönd on 7 m puudest mõlemale poole, st puuvõrade ulatuses. Konguta Vallavalitsuse esindajale selgitatud e-Riigi Teatajas olevate kaartide vormistamist.
	Ervu–Konguta maantee äärsel allee laius pole üheselt arusaadav; täpsem oleks määrata kindel kaugus tee teljest, mis ei anna tulevikus maaomanikele vaidlemise võimalust.	Ettepanek on arvesse võetud. Piir täpsustatud, arvestades tee telgjoont, mis on põhikaardil püsiv detail.

	<p>Ervu–Konguta maantee osa on haaratud kaitsealuse pargi koosseisu ega ole üheselt arusaadav, kas piir kulgeb maantee katastriüksuse piiri jälgides või plaanil märgitud pargi piiri järgi, mis ei jälgi kõikjal maantee katastriüksuse piiri.</p>	<p>Ettepanek on arvesse võetud. Piir on täpsustatud. Ervu–Konguta tee ääres olev puuderida jääb kaitse alla kuni üherealise osa lõpuni ning puuderea kaitsevöönd on 15 m tee telgjoonest põllu poole, st puuvõrade ulatuses. Ülejäänud osas (alates katastriüksusel 33101:004:0641(Soosaare) asuvast kurvist Ervu suunas) on allee minetanud oma looduskaitseväärtuse (alles on vaid mõned üksikud puud, mis ei ole pargi struktuuri seisukohast olulised; alleed ei ole võimalik taastada, sest ala on ülesküntud).</p>
	<p>Riigimaanteede arvamine Suure-Konguta mõisa pargi koosseisu on soovitatav kooskõlastada Maanteeametiga.</p>	<p>Ettepanek on arvesse võetud. Riigimaanteede osas on piirid kooskõlastatud Maanteeametiga.</p>
	<p>Kaaluda Suure-Konguta mõisa pargi jätkuna Elva–Rannu maantee Annikoru suunal ja Puhja–Konguta maantee Annikoru suunal asuvate alleede arvamist kaitsealuse pargi koosseisu.</p>	<p>Elva–Rannu maantee ja Puhja–Konguta maantee äärsete puuridade arvamiseks pargi koosseisu küsitakse täiendavalt maastikuarhitektuuri ekspertide arvamust. Ekspertidid leidsid, et nende alleede arvamine pargi koosseisu on põhjendatud, mistõttu valla ettepanekuga arvestati.</p>
Uderna mõisa park	<p>Marek Rõivas</p> <p>Küsis telefonitsi infot piirangute kohta. Ettepanekuid ei esitanud.</p>	<p>Omanikule selgitatud pargi kaitseväärtusi ja piirangute olemust.</p>
	<p>Rõngu Vallavalitsus</p>	
	<p>Vähendada pargi lõunapiiri katastriüksus 69403:003:0577 külgneval serval kuni sõiduteeni.</p>	<p>Ettepanek jäetud arvestamata, sest pargi piir on kokku viidud põlispuude võra ulatusega, mis kajastub ka põhikaardil. Puud kasvavad osaliselt nimetatud katastriüksusel.</p>

Unipiha mõisa park	Mart Raudsaar	
	Lisada pargi piiridesse skeemil näidatud maatükid pargi kirde- ja lääneosas.	Ettepanek on osaliselt arvesse võetud. Nõustuda kõrghaljastusega kirdeosa liitmisega; mitte nõustuda lääneosa liitmisega. See on küll endine pargiala, kuid seal ei kasva põlispuid ja endine muruala on kasutusel künnimaana. Kodanikule selgitatud pargi kaitseväärtusi ja piirangute olemust.
	Nõo Vallavalitsus	
	Lisada pargi piiridesse Unipiha katastriüksuse kirdenurk kui ajaloolise mõisapargi osa.	Ettepanek on arvesse võetud. Pargi kirdenurk on liidetud pargi terviklikkuse seisukohast lähtuvalt.
Vana-Kuuste mõisa park	Karlo Tamme	
	Muuta pargi piire nii, et katastriüksus 28204:004:0042 lõuna piir oleks pargi piir.	Ettepanek on arvesse võetud. Algselt oli planeeritud pargi ala laiendada kogu vanas mõisasüdames nii, et üksik põlispärn jääks pargi koosseisu. Võttes arvesse, et alale ei jää teisi olulisi endise pargi elemente, otsustati koos maaomanikuga võtta põlispuu kaitse alla üksikobjektina.
	Ettepanek võtta katastriüksusel 28204:004:0042 kasvav põlispärn kaitse alla üksikobjektina.	Ettepanek on arvesse võetud. Kodanikule selgitati loodusobjekti kaitse alla võtmise menetlust.
	Kambja Vallavalitsus	
	Nihutada piiri Vana-Kuuste pargi lääne- ja lõunaosas nii, et pargi piir kulgeb mööda kraavi telge.	Ettepanek jäetud arvestamata. Piir on kaardile märgitud kõlviku tingmärgi alusel, kuid looduses on pargi piiriks kraav. Täpsustati piir nii, et see kulgeb kraavi kaldal (kraav ei jää kaitsealale).

Vara mõisa park	Ain Tilgar	
	Jätta korteriühistuesine maa pargi piiridest välja.	Ettepanek on osaliselt arvesse võetud (asfaltväljak jääb pargi piiridest välja), sest katastriüksus asub pargi äärealal. Omanike esindajale selgitatud pargi kaitseväärtusi ja piirangute olemust ning tegutsemise võimalusi.
	Vara Vallavalitsus	
	Mitte haarata pargi piiridesse tee hargnemiskohta Vara–Kaitsemõisa maanteel, vaid tõmmata piir Mõisapargi katastriüksuse piiri mööda.	Ettepanek on arvesse võetud, sest nimetatud hargnemiskoht on heintaimedega kaetud ohutusala teede vahel, mis ei ole ajalooliselt pargi hulka kuulunud. Avalikustamiseks esitatud värvilisel põhikaardil oli ala kõlviku tingmäärgiga määratud pargi koosseisu.

Kuigi Tartumaa parkide piiride muutmise määrus on muutunud vormiliselt, mitte sisuliselt, otsustati menetluse viibimise tõttu teavitada menetlusosalisi menetluse jätkumisest ja selleks korraldati uuendatud pargipiiride täiendav avalik väljapanek 12.–31.08.2013 Keskkonnaameti Jõgeva-Tartu regiooni Tartu kontoris ja asukohajärgsetes kohalikes omavalitsustes: Tartu Linnavalitsuses ning Kambja, Konguta, Luunja, Mäksa, Nõo, Puhja, Rõngu, Tartu, Vara ja Ülenurme Vallavalitsuses. Teade kaitsealuste parkide piiride muudatuse avaliku väljapaneku kohta ilmus 02.08.2013 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded (teade nr 15387299), 05.08.2013 ajalehes Eesti Päevaleht ja 09.08.2013 kohalikus ajalehes Tartu Postimees. Menetluse materjalidega sai tutvuda ka asukohajärgsete omavalitsuste veebilehel. Teatele oli lisatud märkus, et juhul kui avaliku väljapaneku jooksul ei esitata soovi avaliku arutelu korraldamiseks, toimub piiride korrigeerimise arutelu kirjalikult. Kuna soovi avaliku arutelu toimumiseks ei laekunud, siis avalikku arutelu ei toimunud. Keskkonnaamet on vastanud ettepanekute tegijatele kirjalikult.

Tabel 3. Laekunud ettepanekud teise avaliku väljapaneku perioodil (2013. a).

PARK	Maaomanik/menetlusosaline Küsimus / ettepanek	Menetleja otsus
Luke mõisa park	Nõo Vallavalitsus	
	Ühitada kaitsealuse pargi piir Luke mõisa (52801:011:0113) katastriüksuse piiriga.	Ettepanek on arvesse võetud. Kuigi pargi struktuurilemendid on seal vähe säilinud, on ala kaitse korraldamise ja õigusselguse mõttes liitmine otstarbekas. Luke mõisa pargi koosseisu jääb kogu katastriüksus. Arvestatud piiritlemisel.
Meeri mõisa park	Nõo Vallavalitsus	
	Pargi koosseisu arvata Mõisa tee 5 katastriüksuse kirdeküljel kasvavad ajaloolise pargiallee osaks olevad harilikud tammed.	Ettepanek on arvesse võetud, sest puud on väärtuslikud ka looduskaitse seisukohalt. Kuigi põhikaardi joonisel nimetatud maaüksusel puude tingmärk puudub, teha kaardil vastav parandus ja viia joonis kokku loodusega. Arvestatud piiritlemisel.
Puhja Seltsimaja park	Puhja Vallavalitsus	
	Jätta pargi piiridest välja Puhja Tervisekeskuse teenindusterritoorium pargi põhjaosas.	Ettepanek on arvesse võetud. Arvestatud piiritlemisel, pargi piir kulgeb Tervisekeskuse teenindusterritooriumil puuvõrade ulatuses.
Toomemäe park	Tartu Linnavalitsus	
	Ettepanek peatada Toomemäe pargi välispiiride muutmise menetlus kuni kesklinna üldplaneeringu kehtestamiseni, kuna Tartu kesklinna üldplaneeringu käigus võib laekuda veel ettepanekuid piiride muutmiseks.	Ettepanekut ei võetud arvesse. Praegustesse piiridesse on arvestatud kõige esinduslikum ajaloolise Toomemäe pargi osa. Pargist on välja jäetud piirnevid hoonestusalasid ning uushoonestuse asukohta ja tingimusi ei ole võimalik parkide piiride korrigeerimise menetluse käigus lahendada, kuna tegemist on kaitseala valitseja igakordse kaalutusotsusega. Samuti ei ole võimalik prognoosida üldplaneeringu kehtestamise aega ja tulemusi.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määruse koostamisel on lähtunud looduskaitseseaduses esitatud nõuetest ning arvestatud vastavust Euroopa Ühenduse õigusele, eelkõige nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta. Suure-Kambja mõisa park asub osaliselt Peeda jõe – Idaoja looduslalal.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Määrus aitab paremini tagada parkide terviklikkust ning selle kaudu pargimaastiku esteetika ja seal esinevate liikide kaitset. Kehtestatavad piirid arvestavad alade eesmärgiks olevate väärtuste kaitse vajadusi ja selle rakendamine tagab nende säilimise.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb eelnõu jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulude vähenemine. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima kaitse-eeskirja jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril.

Parkide maa-ala on arvatud piiranguvööndiks, kus kehtib 50%-line maamaksusoodustus. Seega kaasneb eelnõu jõustumisega kohalikele omavalitsusele laekuvate maamaksutulude muudatus, sest määrusega täpsustatakse parkide piiranguvööndi ulatust ja seega ka maamaksusoodustusega maa pindala võrreldes seni kehtiva piiranguvööndiga. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 6 kohaselt ei maksta maamaksu omavalitsusüksuse haldusalal asuvalt munitsipaalmaalt. Kuna paljudel juhtudel on parkide pindala muudatus väike või see on toimunud munitsipaalmaa arvel, on enamikus omavalitsustest pargipiiride muutmisest tulenev maamaksu muudatus väike.

Määrusega kehtestatav pargipiiri oluline muudatus (st pindala suurenemine üle ühe hektari) muudab maamaksu järgnevas tabelis loetletud parkides.

Tabel 5. Pargipiiride oluline muutus (suurenemine)

Omavalitsus	Pargi nimi	Vana pindala, ha	Uus pindala, ha	Pindala suurenemine, ha	Maamaksu vähenemine KOV tulubaasis
Kambja vald	Suure-Kambja mõisa park ja Vana-Kuuste mõisa park	8,42 + 3,1	18,46 + 7,46	10,04 + 4,36	54,9 eurot
Konguta vald	Suure-Konguta mõisa park	3,71	6,4	2,69	13 eurot
Luunja vald	Luunja mõisa park	7,14	10,5	3,36	0,1 eurot
Rõngu vald	Rõngu mõisa park	38,82	46,45	7,63	6,2 eurot
Tartu linn	Raadi mõisa park	10,35	19,4	8,65	200 eurot
Tartu vald	Tammistu mõisa park	3,97	6,08	2,11	0,4 eurot
KOKKU					274,64 eurot

Vastavalt looduskaitseseaduse §-le 20 on omanikul õigus pärast kaitse-eeskirja kinnitamist algatada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, riigile omandamist kinnisasja harilikule väärtusele vastava tasu eest. Pargis asuva kinnisasja sihtotstarbeline kasutamine ei ole oluliselt piiratud ja kuna pargi piiride muutused on valdavalt väikesed või toimuvad riigi- ja munitsipaalmaa arvelt, siis määruse jõustumisega ei kaasne olulist mõju maade riigile omandamisele.

Kuivõrd pargid on juba kaitse all ja eelnõukohase määrusega täpsustatakse piire, parkide pindala muutused ei ole väga suured siis, määruse jõustumisel puudub oluline mõju sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohalike omavalitsuste korraldusele.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Käesoleva määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastati teiste ministriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Kooskõlastamise järgselt 5. mail 2015. a tegi Kultuuriministeerium ettepaneku liita Mäksa mõisa pargi koosseisu kagu ja lõunapoole suunduv allee, kuna see allee on ajaloolise pargistruktuuri hästisäilinud osa, mis on hõlmatud muinsuskaitsealuse pargi piiridesse ja mälestiste ühisesse kaitsevööndisse. Ehkki ettepanek on väärt kaalumist, siis hetkel sellega ei arvestatud. Allee liitmiseks on vajalik ära kuulata maaomanikud ning selle allee liitmine vajab eelnevalt põhjendatuse ja kaitse alla võtmise otstarbekuse ekspertiisis. Lisaks lõuna- ja kagupoole suunduvale alleele, suundub üks allee/puuderida ka idapoole, mille arvamist Mäksa mõisa pargi koosseisu tuleks samuti kaaluda. Mäksa pargi piiride ettevalmistamisel lähteandmeteks olnud ajaloolistel kaartidel kõnealused alleed puudusid. Nende olemasolule ei juhitud tähelepanu ka kogu menetluse käigus. Seda tehti alles sellises etapis, et kogu menetlusprotsessi kordama hakata ei olnud mõistlik. Seetõttu on otstarbekas ettepanek lahendada tulevikus uue menetluse raames.

Marko Pomerants
Keskkonnaminister